VEGYESEK.

Kassai csizmadiák pörírata 1642-ből. Abaujvármegyében levő nemes és királyi szabad Kassa városában levő becsületes csizmadia céhnek quaerelája az nemes tanács előtt illyenképen következik cum praemissa protestatione ugyanezen Abaujvármegyében levő nemes és királyi szabad Kassa városában lakozó Tóth Szabados Szeőcz István uram ellen, melyet az nemes tanács hallgasson meg patienter.

Nemzetes nemes és tisztelendő biró uram, nemzetes és tiszteletes tanács uraim. Ez jelen való ezerhatszáznegyvenkét esztendőnek 29. napján sz. Mihály napjára Jászó mezővárosában levő sokadalomra, mely Jászó városa vagyon helyeztetvén az felül megspecifiált vármegyében, mentek volt céhünkbeli emberséges csizmadia mesteremberek mesterségekhez illendő cseres bőröknek vásárlása kedveért, az melyeknek elhozása esztendőként bizonyos levén azon napra, nemcsak minekünk itt Kassán, hanem az ország szerint minden helyekben lakozó csizmadia mesteremberek nél is tudván és nyilván volt és vagyon is. Ez dominus J. (= in causam attractus, alperes) nem tudatik honnét és micsoda bátorságtól viseltetvén azon felülmegírt és megspecificált Jászó mezővárosából elmenvén, más helyben megvárván azon sokadalomra indult varga mesterembereket, az melyek a mi mesterségünkhöz való és illendő cseres bőröket hoztanak volna eladni, megállatván őket, nekünk nem kevés kárunkra oly nagy áron vette meg az cseres bőröket, az mely ezideig mi közöttünk nem hallatott. Mivel azért megtanult mesterségünk után akarunk élni, kérjük alázatosan az nemes tanácsot, hogy az egyszer kiadott és kimondott conditiók mellett méltóztassék bennünket megoltalmazni és az dominus J.-t is contra deliberationem facti méltó és illendőképen convincálni, minthogy mi úgy értettük volt akkor, hogy az török áros urainknak tulajdon csak az török kezéből kijött munkát szabados árulni és nem az magyarok között csinált és készített munkát, az mellyeket bona regninek szoktunk nevezni. Az mely cselekedetit ő kegyelme nem is tagadhatja, mert már az nemes tanács előtt egyszer fateálta és recognoscálta is azon cseres bőröknek megvételét. Ez az első quaerelánk az nemes tanács előtt az dominus J. ellen.

Az második quaerelánk mégis ez az nemes tanács előtt, hogy

ugyanezen felül megspecifikált esztendőben levő sz. Mihály napja tájában egy veres karmazin csizmasarut vettenek meg az dominus J-től ugyanitt Kassán az maga boltjában, az mely nem török munka, jóllehet ő kegyelme fejét kötötte hozzá, hogy igaz török kézimunkája és arra is igérte magát, hogy kész megbizonyítania az nemes tanács előtt, hogy Budáról hozták. Tudjuk ugyan azt, hogy az Actornak kellene az alperesre bizonyítani, de volentibus non fit iniuria, azt az dominus J. magára assummálta és így nem tartozunk másképen rá semmit egyebet bizonyítania, hanem csak ezt, hogy ha az nemes tanács bennünket reá bocsát, két avagy három városból való czéhbeli csizmadia mesterembereket hivatunk az nemes tanács eleiben, az kik lássák meg, ha igaz török munka-é azon csizmasaru avagy nem; ha igaz török országból költ és jött azon csizmasaru, ám mi convincáltassunk az méltatlan panaszért; ha penig nem, tehát ezen cselekedeteért is méltán kivánjuk, hogy az deliberatiónak continentiája szerint convincáltassék seorsim et singillatim az dominus J. Ez első feleletünk sine cesse forot.

Kivül: Csizmadia céhnek actiója contra Tóth Szabados Szeöcz István uram ellen.

Eredetije papiroson, Kassa város nyilvános levéltárában 6901. sz. a.

Közli: *Kemény Lajos.*

„Groschen Bemyscher muncze Polnischer czal.“ A bártfai XV. századbeli számadásokban, a melyeket Fejérpataky László „Magyarországi városok régi számadáskönyvei“ (Budapest 1885.) czímű nagyfontosságú forrásmunkájában közzétett, érdekes pénzösszehasonlítások találhatók. Ezek közül a legfontosabbak azok, a melyekben külföldi pénznemeket viszonyítanak a számadások magyar pénzekhez, különösen a magyar aranyforinthoz.

Ezen viszonyítások annál inkább tanulságosak, minthogy hivatvák, a középkori pénztörténet egy igen vitás kérdésére, a valuta kérdésére érdekes világot vetni. Már Hegel a Nürnbergi krónikákhoz írt XII. mellékletében [1]) kiemeli a magyar aranypénz monografiájának fontosságát az európai késő középkor (XIV—XV. század) pénz- és értéktörténetére nézve. Kivánalma azonban nem volt a tudományos szükséglet szabatos kifejezése, a mit különösen az osztrák numismaták (kivált Schalk [2]) tévedései a magyar aranyforint színsúlyának meghatározásánál a legjobban bizonyítanak. Inama-Sternegg inkább megközelítette a probléma magvát, a midőn úgy „a németországi középkori aranyérték“ czímű fejtegetésében,[3]) mint „gazdaságtörténetének“ III. kötetében,[4]) utóbbi mun-

[1]) Chroniken der deutschen Städte. I. Nürnberg. I. köt., Leipzig 1862. — 229 sk. lap. V. ö. *Salamon*: Budapest története. III. kötet. Budapest, 1885. — 87. lap.

[2]) Numismatische Zeitschrift. XII. évfolyam. Bécs, 1880. 194. skk. ll.

[3]) Zeitschrift für Social- und Wirthschaftsgeschichte. III. kötet. Weimar 1895. 1. lap.

[4]) Deutsche Wirtschaftsgeschichte, in den letzten Jahrhunderten des Mittelalters. II. Leipzig 1901. 398. skk. ll.